

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.II.20.887/2023/6.

A tanács tagjai: dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna a tanács elnöke, eladó bíró

dr. Darákné dr. Nagy Szilvia bíró

dr. Hajdu Edit bíró

dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

dr. Osztovits András bíró

A felperes: felperes1 (cím1.)

Az alperes: alperes1 (cím2)

Az alperes képviselője:

dr. Subasitz Ügyvédi Iroda (cím3, ügyintéző: dr. Subasitz Éva ügyvéd)

A per tárgya: szülői felügyelet gyakorlásának rendezése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 6.Pf.20.154/2023/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budaörsi Járásbíróság 6.P.20.985/2020/66.

Rendelkező rész

A Kúria a másodfokú ítélet elsőfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a körben helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 241.300 (Kétszáznegyvenegyezer-háromszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és az alperes (továbbiakban: felek) gyermeke 2017. július 24. napján született. A felek kapcsolata a gyermek fél éves korától kezdődően fokozatosan romlani kezdett.

[2] A COVID-19 vírus miatti veszélyhelyzet miatt felperes és a gyermek közötti kapcsolattartásra vonatkozóan az alperes a kapcsolattartás szünetelését kérte az alperestől, cserébe felajánlotta, hogy Skype-on tartásuk a kapcsolatot. A felperes ezt nem fogadta el.

[3] Alperes a járványveszély miatt 2020 májusáig nem biztosította a kapcsolattartás lehetőségét. Ezt követően is csak rendszertelenül valósult meg a kapcsolattartás, volt, hogy az alperes, volt, hogy a felperes mondta le a megállapított időpontot. A bírósági határozatban foglalt kapcsolattartás módját a felek maguk többször megváltoztatták.

[4] A gyermek egészségi állapota szintén konfliktusforrás volt a felek között: nem tudtak megállapodni arról, hogy melyik orvoshoz forduljanak felsőlégúti probléma esetén.

[5] A gyermek 2020 őszén kezdett óvodába járni.

A kereseti kérelem és az alperesek ellenkérelme

[6] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság a szülői felügyelet gyakorlására jogosítsa fel, és kötelezze az alperest havi 60.000 forint mértékű gyermektartásdíj megfizetésére, valamint szabályozza a kapcsolattartást. Az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján áfa nélkül kérte megállapítani.

[7] Az alperes maga is kérte a szülői felügyelet gyakorlására való feljogosítását, a felperes 100.000 forint 2019. március 1-től évente valorizált gyermektartásdíj megfizetésére kötelezését, illetve hátralékos gyermektartásdíj iránti igénye volt. Alperes a perköltség körében az ügyvédi munkadíjat megbízási szerződés alapján kérte megállapítani: 2019 augusztusában 390.000 forint + áfa, 2021 szeptemberében 500.000 forint + áfa, 2022 áprilisában 195.000 forint + áfa, 2022 novemberében 180.000 forint + áfa, azaz összesen 1.265.000 forint + áfa felszámolt ügyvédi munkadíjat érvényesített.

[8] Felperes vitatta a gyermektartásdíj hátralék jogalapját, azzal érvelt, 2019 májusáig a gyermek természetbeni tartásában állapotok meg.

Az első- és másodfokú határozat

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével a kiskorú gyermek szülői felügyelete kizárólagos gyakorlására az alperest jogosította fel. Kötelezte a felperest, hogy 2019. március 1. napjától minden hónap 5. napjáig fizessen meg az alperesnek 80.000 forint határozott összegű gyermektartásdíjat. Megállapította, hogy felperesnek 2019. március 1. napjától 2022. november 21. napjáig 1.080.000 forint gyermektartásdíj-hátraléka keletkezett, amelynek a megfizetésére 50.000 forint részletekben a folyamatos tartásdíjjal együtt kötelezte.

[10] A felülvizsgálati kérelemmel érintett körben a perköltség- és az illeték viseléséről a pernyertesség-pervesztesség arányából indult ki, amelyet a felperes terhére 20-80%-ban állapította meg. Ennek megfelelően a feljegyzett 72.000 forint illetékből a felperest 57.600 forint, míg alperest 14.400 forint megfizetésére kötelezte.

[11] Az ügyvédi munkadíj tekintetében az elsőfokú bíróság az alperesi költségigény jogalapját nem vitatta, mert a jogi képviselő a több mint 3 évig tartó perben a tárgyalásokon mindig jelen volt, beadványokat terjesztett elő, nyilatkozatokat tett, ezzel a bíróság megítélése szerint jelentős ügyvédi munkát végzett. A gyermektartásdíj mértéke részbeni pervesztessége miatt az ügyvédi munkadíjat 800.000 forint + áfa, összesen 1.016.000 forint összegre mérsékelte.

[12] A felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta, a perköltség tekintetében megváltoztatta.

[13] A felperes fellebbezését a perköltség vonatkozásában részben megalapozottnak ítélte, míg alperes időszakos kapcsolattartásról szóló fellebbezését nem találta alaposnak. Az elsőfokú eljárásban megállapított ügyvédi munkadíj áfát is tartalmazó 1.016.000 forint összegét 508.000 forint összegre mérsékelte. Az ügyvédi munkadíj mérséklését arra alapította, hogy az nem állt arányban az alperes jogi képviselője által befektetett munkával figyelemmel a pertartamra, a tárgyalások számára és az előterjesztett beadványokra.

[14] A másodfokú perköltség megfizetésére a per főtárgya tekintetében nagyobb részben pervesztes felperest kötelezte.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[15] A jogerős ítélet perköltségviselésére vonatkozó rendelkezése ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte, hogy a Kúria a jogerős ítélet elsőfokú perköltség mértékére vonatkozó rendelkezését helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben. Felülvizsgálati kérelmét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 80. §, 82. §, 83. §-a, a 115. § (1) bekezdése, a 346. § (4)-(5) bekezdése, a 371. § (1) bekezdés b) és d) pontjai, a 367. § (1) bekezdése, valamint a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1)-(2) bekezdése megsértésére alapította.

[16] Felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen azzal érvelt, hogy a másodfokú bíróság érdemben nem is bírálhatta volna el a felperes erre vonatkozó fellebbezését, mivel az nem felelt meg a Pp. 371. § (1) bekezdés b) és d) pontja szerinti törvényi feltételeknek. A felperes fellebbezése kizárólag a perköltség mérséklésére irányult, jogi érvelést, indokolást nem tartalmazott. Fellebbezése tehát hiányosnak minősült, a másodfokú bíróságnak hiánypótlásra kellett volna felhívnia [Pp. 115. § (1) bekezdés].

[17] A jogerős ítélet nem tartalmaz indokolást. E körben hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróságának H. v. Belgium és Vojtechová v. Slovakia ügyében hozott ítéleteire, az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatára és a BDT2004.1085. számú határozatra.

[18] Az indokolási kötelezettség szorosan összefügg a tisztességes eljáráshoz való joggal, annak része. Az indokolás terjedelme a döntés jellegétől és az ügy körülményeitől függ, de mindenképpen ki kell terjednie a kérelemben foglalt, az ügy lényeges körülményeit érintő kérdések vizsgálatára és az azokra adott válaszra. Az ítélet indokolása csak így biztosíthatja az ítélet megalapozottságát, amelyből az ítélet meggyőző ereje származik. A jogerős döntés ennek nem tesz eleget, a másodfokú bíróság leegyszerűsítő, formális indokokat tartalmazó indokolásából nem derül ki, hogy mire alapozta a döntését. Az indokolás hiányos, túl általános, sematikus volta is megalapozza a jogszabálysértést, nemcsak annak teljes hiánya.

[19] A jogerős döntés ellentmondásos: a több mint három évig tartó elsőfokú eljárás teljes alperesi perköltségének 508.000 forint összeget tart megfelelőnek, míg a másodfokú

eljárásban, amely a fellebbezés áttanulmányozásából, ellenkérelem készítéséből és egy alkalommal tárgyaláson való megjelenésből állt, 100.000 forint perköltséget ítelt meg.

[20] Az alperes rámutatott: a megbízási szerződésben 2019. évben 30.000 forint óradíjban állapodtak meg, ami az ügyvédi óradíjak szempontjából nem tekinthető eltúlzottnak. Ehhez képest a másodfokú bíróság által megítélt összeg áfával együttesen 12.039 forint/óra ügyvédi munkadíjnak felel meg, az adó nélkül 9.480 forint/óra.

[21] Az alperes szerint a másodfokú bíróság az igényelt ügyvédi költségnél a mértékére koncentrált és egyáltalán nem vette figyelembe az ügyvédi munkadíj költségtartalmát, azaz az azt terhelő kiadásokat. Az ügyvéd ugyanis a bevételéből (értelemszerűen az ügyvédi munkadíjából) finanszírozza az összes költségét (irodabérlet, rezsi, telefon, papír, szoftverek, alkalmazottak munkabére, a tárgyalásra való megjelenés utazási kiadásai, az elromlott irodaeszközök cseréje stb.), a fennmaradó összeg a nyeresége, amelyből a megélhetését biztosítja. A jogerős ítélet az arányosság fogalmában láthatólag ezeket a költségeket nem értékelte, ráadásul nem adott meg viszonyítási alapot, amelyhez képest jogi álláspontja szerint nem áll arányban az elvégzett ügyvédi munka a felszámított perköltséggel.

[22] Az ügyvédi megbízásra a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 6:59. § (2) bekezdése alkalmazandó, vagyis a felek szabadon állapítják meg a szerződés tartalmát. Az ügyvédi munkadíjra a hatályos magyar szabályozás sem tételes (mint pl. egyes esetekben a közjegyzői munkadíjknál), sem alsó vagy felső határokkal kijelölt tételes előírást nem tartalmaz, ebből következően maga a munkadíj mértéke a felek szerződési szabadsága körébe esik, arról szabadon rendelkezhetnek. Ez a szabadság teszi lehetővé, hogy a szabad ügyvédválasztás joga a gyakorlatban is érvényre jusson, mivel a jogkereső személyek csak így tudnak egyénre szabott, a saját érdeküknek megfelelő és anyagi körülményeik alapján megengedhető ügyvédi segítséget találni. Ebből viszont az is következik, hogy a bíróság nem dönthet az ügyvéd óradíjának mértékéről, annak megalapozottságáról, mert az nem tartozik a diszkrecionális döntési jogkörébe. Munkadíjmérséklést csak megalapozott esetben alkalmazhat, amelyet a konkrét ügyre vonatkozóan köteles indokolni. Hivatkozott a BDT2010.2215. számú határozatra.

[23] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezése hatályában fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

[24] A Kúria a jogerős ítéletet kizárólag az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltségviselésről való rendelkezése megváltoztatása körében vizsgálta felül [Pp. 423. § (1) bekezdés].

[25] A Kúria elsődlegesen abban foglalt állást, hogy az ügyben a perköltséget illetően van-e helye felülvizsgálatnak, illetve a felülvizsgálat engedélyezési kérelemhez (Pp. 410. §) kötött-e.

[26] A perköltség vonatkozásában a törvény általános jelleggel a felülvizsgálatot nem zárja ki (Pp. 407. §), a felülvizsgálat kizártságának értékhatárhoz kötéséről a vagyoni jogi perek kapcsán rendelkezik (Pp. 408. §). A Pp. definiálja a vagyoni jogi per fogalmát (Pp. 7. § 18. pont) és meghatározza a személyi állapotot érintő pereket (Pp. 429. §). A jelen ügy személyi állapotot érintett (szülői felügyelet gyakorlásának rendezése), a Pp. 408. §-a és ebből következően a 409-410. §-a nem alkalmazható, a félnek engedélyezés iránti kérelmet nem kell előterjesztenie. Önmagában ugyanis az, hogy a személyi állapotot érintő perben a fél a jogerős határozatot kizárólag a perköltség vonatkozásában sérelmezi, a per típusán nem változtat, a pert nem minősíti át vagyoni jogi pernek, hanem egy személyi állapotot érintő perben az igényérvényesítéssel felmerülő pénzbeli követelésnek tekintendő.

[27] A felülvizsgálati kérelemnek a Pp. 413. § a-e) pontjaiban felsorolt tartalmi kellékekkel kell rendelkeznie. A jogszabálysértés megjelölésének követelményrendszerét a Kúria – a korábbi ítélkezési gyakorlatot megerősítve – a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítása egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK véleményben jelentette meg. Az önmagában kötőerővel nem rendelkező kollégiumi vélemény 3. és 4. pontja szerint – amelyet a Kúria a jelen perben is irányadónak tekintett határozataival megerősített (Jpe.I.60.009/2022/10. [61], Pfv.20.998/2020/4., Pfv.20.917/2021/8., Gfv.30.367/2021/6., Pfv.21.083/2019/12., Pfv.20.035/2023/7.) – több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet a vonatkozó részben a Kúria érdemben nem vizsgálhatja. A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti.

[28] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében megjelölte megsértett jogszabályhelyként a Pp. 80. §, 82. §, 83. §-át, azonban ezen szakaszok jogerős ítéleti jogszabálysértő voltára érdemi jogi okfejtést nem terjesztett elő. A Kúria a fentiek alapján az érdemi vizsgálatot mellőzte.

[29] A felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálása szempontjából tehát az volt vizsgálandó, hogy az elsőfokú perköltség összegét megváltoztató részében a másodfokú bíróság eleget tett-e a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdésében és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (továbbiakban: Rendelet) 2. § (2) bekezdésében foglalt aránytalansági vizsgálatnak és indokolási kötelezettségének.

[30] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

[31] Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Ütv.) 1. §-a definiálja az ügyvédi hivatás tartalmát [(1) bekezdés] és meghatározza az ügyvédi tevékenység jellemzőit, többek között az ügyvéd és az ügyfél közötti bizalmat [(2) bekezdés],

illetve garanciális alapelvként fogalmazza meg a szabad ügyvédválasztás jogát [(6) bekezdés].

[32] Az ügyvédi tevékenység megbízás alapján (is) folytatható [Ütv. 27. § (1) bekezdés a) pont], amely megbízás – e törvény és a Ptk. eltérő rendelkezése hiányában – szabad megállapodás tárgya [Ütv. 28. § (1) bekezdés]. Az ügyvéd és az ügyfél között létrejött polgári jogi megbízási szerződést (Ptk. 6:272. §) az Ütv. az ügyvédi tevékenységre specifikálja: a felek közötti eltérő rendelkezés hiányában – többek között - az ügyvéd jogosult és köteles minden olyan cselekmény elvégzésére, amely a rábizott ügy szabályszerű ellátásával jár [Ütv. 28. § (3) bekezdés].

[33] A Ptk. a díjfizetésre jogosultságot, annak módját általános szinten szabályozza (Ptk. 6: 276. §). A megbízási díj mértéke tehát a polgári jog egyik alapelve – a szerződés tartalmának szabad meghatározása – alapján a felek megállapodása. Az Ütv. sem rendelkezik a megbízási díj mértékéről, az a 30. § (1) bekezdés főszabálya szerint – a törvényben foglalt kivételek hiányában – a polgári jog fenti alapelvének megfelelően szabad megállapodás tárgya. A meghatározott munkadíj mértéke tehát az ügyvéd és ügyfél egymás közötti megállapodásán alapul, amelynek konkrét mértékét a piaci viszonyok, az ügyfél részéről a teljesítőképessége, illetve az ügyvéd oldaláról az ellátandó jogi tevékenység tartalma (pl. speciális szaktudás, időigényesség vagy jelentős érték) is befolyásolhatja.

[34] Az ügyvédi munkadíj mértékében a felek többféle módon állapodhatnak meg. Egyszeri jogügylet esetén jellemző egy meghatározott összeg kikötése (pl. okiratszerkesztés), a jogügylet értékéhez kötött százalékos arányban való meghatározás (pl. ingatlan adásvételi szerződés), perképviselőnél pedig általános az óradíjon alapuló elszámolás, mivel a bírósági eljárás időtartama és az ezzel összefüggésben az ügyvédi képvisellel kapcsolatos tevékenység általában előre nem vagy nehezen kalkulálható. Az óradíjon alapuló elszámolás lehetőséget ad arra, hogy az ügyvédnek az ügygel kapcsolatos tevékenysége a fél számára átlátható és követhető legyen, az ügyvéd részéről pedig az elszámolás az ügyre fordított idő alapján egyértelműen levezethető.

[35] A jelen ügyben a törvénybe foglalt kivételek nem álltak fenn, a megbízási díj összegében tehát a felek (az alperes és az alperes jogi képviselője) szabadon állapodhattak és állapodtak meg. A felek az ügyvédi munkadíjat óradíjban határozták meg, azt az ügyfél elfogadta és tudomásul vette, hogy az ügyvéd tevékenysége milyen költségigénnyel jár, annak fizetési kötelezettségét vállalta. Az ügygel kapcsolatos tevékenységéről az ügyvéd az órakimutatást vezette, a felek között elszámolási vita nem volt.

[36] A jelen ügyben az alperes és jogi képviselője között a megbízási szerződés polgári peres eljárási képviselőre jött létre.

[37] A peres eljárásban a perköltség fogalmát a Pp. definiálja (Pp. 80. §). A fél a perköltsége megtérítését annak felszámításával kérheti [Pp. 81. § (1) bekezdés], a bíróság pedig a felszámított perköltségről – hivatalból – az eljárást befejező határozatban dönt [Pp. 82. § (1) bekezdés], ennek során meghatározza a perköltség összegét és a megtérítésre köteles személyt annak megfizetésére kötelezi, ha mindkét fél köteles perköltség megfizetésére, a különbözetről rendelkezik [Pp. 82. § (2) bekezdés]. A megtérítésre köteles személy a

pervesztes fél [Pp. 83. § (1) bekezdés], részleges pernyertesség esetén a bíróság a pernyertesség-pervesztesség arányában határoz [Pp. 83. § (2) bekezdés].

[38] A felszámított perköltség összegének mértékére – a meghatározása kógens előírását meghaladóan – a Pp. rendelkezést nem tartalmaz, arra a Rendelet alkalmazandó.

[39] A Rendelet 2. § (1) bekezdése szabályozza a jelen ügy esetét, amikor a fél és a jogi képviselő között megbízási szerződés jött létre. Ebben az esetben az ügyvéd által képviselt fél ügyvédi költségként a fél és az ügyvéd között létrejött megbízási szerződésben kikötött munkadíj [2. § (1) bekezdés a) pont], valamint a fél által ügyvédje részére költségtérítésként megfizetett készkiadások [2. § (1) bekezdés b) pont] együttes összegét számíthatja fel, azaz a perben érvényesíthető perköltség része a megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíj. A Rendelet a felek szabad megállapodásán alapuló ügyvédi munkadíj mértékéről nem foglal állást, generális szabályából egyértelműen következik, hogy a fél a perben költségként az általa elfogadott és megfizetni vállalt ügyvédi munkadíj összegét számíthatja fel. A jogszabályhely a megbízási szerződés tartalmára – az abban foglalt ügyvédi munkadíj mértékére – nem ad előírást, a szerződéses szabadság polgári jogi alapelvének [Ptk. 6:59. § (2) bekezdés] megfelelően azt a szerződő felekre tartozónak tekinti.

[40] A jogszabályhely (2) bekezdése a mérték tekintetben a szabad megállapodás korlátja: feljogosítja a bíróságot, hogy a kikötött ügyvédi munkadíjat kivételes esetben mérsékelheti, amennyiben a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység és a munkadíj között aránytalanság áll fenn. Ebből következően az arányos munkadíj méltányosságból való mérséklésére nincs jogszabályi lehetőség. A bíróság részére kógens szabály a felszámított ügyvédi költség mérséklésének indokolási kötelezettsége.

[41] A szerződésben megállapodott munkadíj bíróság általi mérséklése a szerződés tartalmának szabad meghatározása alapelvével szemben kivételes és ebből adódóan szűken értelmezendő. Az óradíj mértékére legfeljebb akkor terjedhet ki, ha az a piaci viszonyokkal és a józan ésszel (Alaptörvény 28. cikk) nyilvánvalóan ellentétes, kirívóan eltúlzott mértékű.

[42] Az aránytalanság vizsgálata az ügyvéd ténylegesen elvégzett tevékenységének és az ügyvédi munkadíjnak az egybevetése.

[43] A perhez kapcsolódó képviseleti tevékenység vizsgálata elsődlegesen tényeken, továbbá az egyedi jogvitában felmerült egyéb körülményeken alapulhat és a kifejtett ügyvédi tevékenység eljárásjogi szempontú konkrét értékelését jelenti.

[44] A vizsgálat objektív szempontja, hogy az ügyvéd tényleges perbeli tevékenysége a megbízási szerződésben általa vállalt kötelezettségnek megfelelt-e: a tárgyalásokon részt vett, a pervitelhez szükséges periratokat elkészítette, határidőket betartotta, azaz ügyfele jogi képviseletét az eljárási jognak megfelelően ellátta. Ezt a tárgyalási jegyzőkönyvek, a beadványok, azaz a konkrét periratok bizonyítják. Amennyiben az ügyvéd ezt a feladatát maradéktalanul ellátta (a tárgyalásokon részt vett, periratait határidőben benyújtotta, az ellenérdekű fél perirataira reagált) az objektív kritériumoknak megfelelt.

[45] A Kúria hangsúlyozza: a bíróságnak a perköltség mérséklése körében végzett aránytalansági vizsgálata az ügyvéd munkájának tartalmi megítélésére nem terjedhet ki. A bíróság a jogvitát eldöntő ítéletében foglal állást az érvényesített jogról és a pernyertesség-pervesztesség körében rendelkezik a perköltségről. A tényleges tevékenység arányossága szempontjából nem vizsgálható, hogy az ügyvéd beadványai milyen terjedelműek (ez ugyanis a beadványok oldalszámához kötné a költségigényt) és nem értékelhető a munkája tartalmi minősége. A perköltség viselése a fél pernyertességén-pervesztességén alapul (Pp. 83.), az ügyvédi költség pedig részleges vagy teljes pernyertesség esetén érvényesíthető. Ebből következően pernyertesség esetén az elvégzett tényleges tevékenység körében nem mérséklési szempont az ügyvéd munkájának minősítése (mivel ez azt jelentené, hogy a fél ugyan pernyertes lett, de a bíróság szerint jogi képviselője jogi tevékenysége mégsem volt megfelelő).

[46] Az aránytalansági vizsgálatnál számtalan, az adott ügyben felmerülő egyéb körülmény is értékelhető (pl. a bírósági eljárás időtartama, az ügyvédnek az ügyfele érdekében végzett, a perrel összefüggő egyéb tevékenysége), nem releváns viszont a bíróság véleménye (pl. az milyen arányban áll egy átlagos havi munkabérrel). A Kúria – a felülvizsgálati kérelem helytálló okfejtésére visszautalva – rámutat arra, hogy a munkadíj nem az ügyvéd nettó jövedelme, hanem abból finanszírozza a tevékenysége végzéséhez szükséges és indokolt összes kiadását (pl. kamarai díj, biztosítás, irodabérlet, rezsiköltség, alkalmazotti munkabér, eszközök vásárlása és pótlása).

[47] Az ügyvéd tevékenysége a peres képviselet ellátása körében a konkrét eljárásjogi cselekményeken kívül magában foglalja a per hatékony és időszerű befejezése, a perkoncentráció elve (Pp. 3. §), az eljárástámogatási kötelezettség (Pp. 4. §) megfelelés érdekében végzett, a bírósági eljárással szorosan összefüggő tevékenységét is. Az ügyvédi költség része az ügyfélkapcsolati időtartam (pl. szülői felügyeleti jogvitában jellemző a munkaidőn túli, hétvégét is igénybe vevő ügyfélkapcsolat, közös tulajdon megszüntetésénél, házastársi, élettársi közös vagyon megosztásánál a peres felek közötti konfliktuskezelés). Az óradíjon alapuló elszámolás szerinti munkadíj arányosságának vizsgálata tehát nem szűkíthető le a bíróságon töltött időtartamra vagy nem jelentheti azt, hogy a bíróság véleménye szerint egy perirat elkészítése mennyi időt vesz igénybe (milyen gyorsan írható meg), mivel az tartalmazza a felkészülést, az ügyféllel folytatott – általában többszöri – egyeztetést, kommunikációt. Gyakran előfordul az az eset, amikor az ügyvéd lényegesen több időt fordít a perirat előkészítésére, a féllel való kommunikációra, mint magának a konkrét periratnak a megírására és jellemző a tárgyaláson való részvételre eltérő óradíj vagy egyösszegű kikötés is.

[48] A Kúria rámutat arra, hogy az ügyvédi munkadíj az elvégzett munka ellenértéke, amelyet az ügyfél részben vagy egészében a jogi képviselőjének a per időtartama alatt már megfizetett. A pernyertesség esetén járó perköltség azt jelenti, hogy a bíróság a munkadíj megtérítésére a pereszes felet a pernyertes fél javára kötelezi (azaz ügyvédi költségét a pereszes féllel fizetteti meg), mivel alappal perelt, illetve alaptalanul perelték.

[49] A jelen ügyben az alperes perköltségként az ügyvédi megbízási szerződésben rögzített óradíj alapján kimutatott költségét számította fel. Az elsőfokú bíróság a perköltség meghatározásánál a megbízási szerződést vette alapul és indokolása szerint döntően a pernyertesség-pervesztesség alapján rendelkezett a felszámított költségről. A Kúria

megjegyz, hogy az elsőfokú bíróság a pernyertességi-pervesztességi arányt (20%-80%) meghaladóan szállította le a perköltség összegét, a felülvizsgálati kérelem azonban az elsőfokú bíróság által meghatározott mértékre kérte a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését.

[50] Ezzel szemben a másodfokú bíróság – ugyancsak a megbízási szerződést alapul véve - általánosságban megfogalmazott indokolással mérlegelte felül az elsőfokú bíróság ítéleti rendelkezését. Nem állapított meg eltérő tényállást (az elsőfokú ítélet szerint a jogi képviselő a mintegy három évig tartó eljárásban minden tárgyaláson részt vett, periratokat készített) és semmilyen konkrét, az ügygel kapcsolatos okfejtést nem tartalmazott. A másodfokú bíróság az arányosság/aránytalansági vizsgálatot nem végezte el, ezzel megsértette a Rendelet 2. § (2) bekezdése első mondatát.

[51] A Rendelet 2. § (2) bekezdésének kógens szabálya szerinti indokolás tartalmára a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdésében előírt követelmények irányadók.

[52] A perköltség viseléséről a bíróság a rendelkező részben dönt. Az ítélet indokolásának része a jogi indokolás [Pp. 346. § (4) bekezdés], amely a Pp. 346. (5) bekezdése szerint „tartalmazza az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett...”

[53] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményrendszere magában foglalja az indokolt bírói döntéshez való jogot is {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [28]-[33]}. Az indokolás tartalmi követelményeit az Alkotmánybíróság e határozatában megfogalmazta: „[a]z eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {Indokolás [34]}.

[54] A bíróságnak a perköltségviselésről való rendelkezését, amennyiben az ügyvédi munkadíj mérsékléséről dönt, a mérséklés indokaira kiterjedően indokolnia kell.

[55] A felszámított perköltség mérséklésénél az indokolási kötelezettség azt jelenti, hogy a bíróságnak az adott ügy konkrét peradataival kell megindokolnia a Rendelet 2. § (2) bekezdésében foglalt feltételeken alapuló mérséklést. A bíróságnak tehát tartalmi elemzéssel részletesen alátámasztva ki kell térnie arra, hogy az ügyvéd tényleges tevékenysége miatt aránytalan (hány tárgyaláson nem vett részt és nem gondoskodott helyettesről, melyik periratával késlekedett, mikor nem tett eleget a bíróság felhívásának), az óradíjon alapuló elszámolás esetén óradíja miatt kirívóan ellentétes a piaci viszonyokkal vagy a józan ésszel, illetve a kimunkált, a peres eljárásra fordított idő miatt aránytalan a felszámíthatóhoz képest, az egyösszegű munkadíj miatt nem arányos. Nincs helye konkrétumok nélküli általánosságoknak, mert az ellentétes a bíróság indokolási kötelezettsége előírásával és a tisztességes eljárás eljárásjogi alapelvével.

[56] A jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezése a fenti követelményeknek nem tesz eleget. Generális megfogalmazása az adott ügyre vonatkozó peradatok hiányában tartalom nélküli, sematikus, az aránytalanság megállapítására alkalmatlan. A döntés ezért a másodfokú bíróság szubjektív értékítéleteként értelmezhető, az ügyvédi költséget a tényleges elvégzett tevékenység feltételére utalással mérsékelte, de nem fejtette ki, hogy az ügyvéd (elsőfokú ítélet szerinti megfelelő) perbeli képviselote mennyiben nem minősült ténylegesen elvégzett tevékenységnek, a felszámított és levezetett óradíjon alapuló költségigény azzal miért nem állt arányban. Az indokolás a tartalmi hiányossága miatt a Pp. 346. § (5) bekezdése előírását sérti.

[57] A Kúria a Pp. 371. § (1) bekezdés b) és d) pontja, a 367. § (1) bekezdése és a 115. § (1) bekezdése jogszabálysértő voltának vizsgálatát mellőzte, tekintettel arra, hogy a jogerős ítélet sérelmezett rendelkezését érdemben elbírálta.

[58] A jogerős ítélet a felülvizsgálattal érintett körben a perköltség érdemi elbírálására kiható módon jogszabálysértő volt, ezért azt a Kúria a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján részben hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét a támadott részben helybenhagyta.

[59] A Kúria a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a pervesztes felperest kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján állapította meg.

[60] A felülvizsgálati eljárás illetéke a felülvizsgálati eljárás 508.000 forint értékére tekintettel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (1) bekezdése alapján 50.800 forint, amelyet alperes lerótt, és emiatt a felülvizsgálati eljárási költség részeként felperes köteles viselni.

[61] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján a Pp. 376. § (3) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[62] A határozat ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. április 2.

dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s.k. bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró, dr. Osztovits András s.k. bíró

Kúria
II.Pfv.20.887/2023/6

12

A kiadmány hitelével:

tisztviselő